

**Unionin uusi
perussopimus ja
yleishyödylliset palvelut
8.4.2008**

**toimitusjohtaja Hannu Puttonen
Y-Säätiö**

Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen tuotannon tehostaminen

- EU:ssa sosiaali- ja terveyssektoreiden osuus on 70 % julkisen sektorin menoista
- EU on ajanut voimakkaasti sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden saattamista kilpailun piiriin
=> tavoitteena näiden sektoreiden toiminnan tehostaminen
- Markkinat vapauttamalla uskotaan tuotettavan enemmän, halvemmalla ja parempia palveluita

Sopivatko markkinatalouden pelisäännöt kaikille toimintasektoreille?

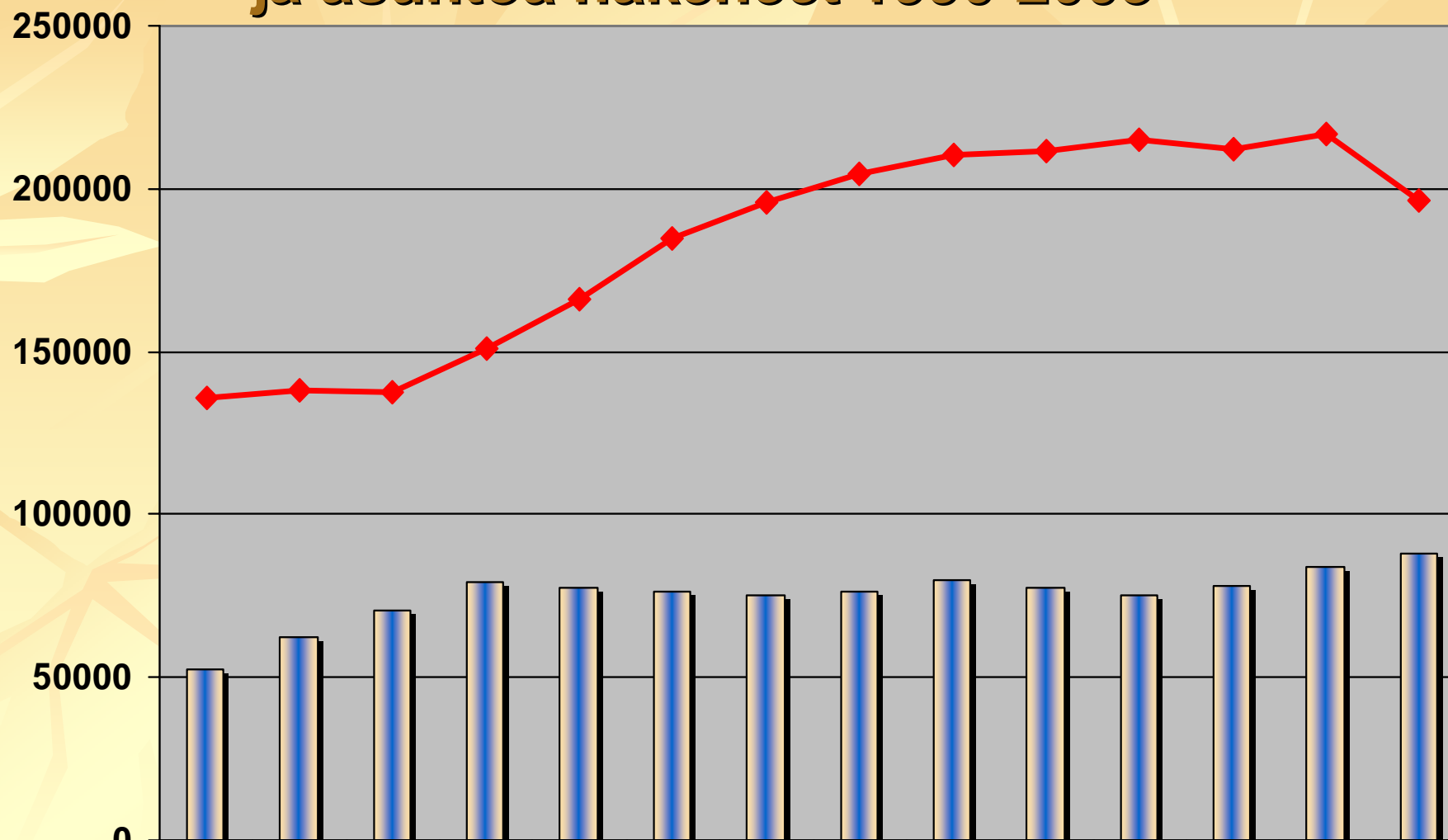
- Lähtökohtana on sosiaalinen asuntopolitiikka
- Asuntopolitiikka on kehittynyt sosiaalipolitiikasta
- Sosiaalisella asuntopolitiikalla on ollut ja on selkeä yhteiskuntapoliittinen tehtävä
- Sen avulla on rakennettu hyvinvointi-Suomi
=> valtion voimakkaan panostuksen avulla on voitu edistää työvoiman liikkuvuutta

- Suomi oli vielä 1980-luvulla maailman toiseksi laitosvaltaisim maa
- Sosiaalisen asuntopolitiikan avulla laitospaikkojen määrää on vähennetty, laitoksissa asuneiden ihmisten elinoloja parannettu, kustannuksia vähennetty ja saavutettu merkittäviä yhteiskunnallisia säästöjä
- Hyvänä esimerkkinä sosiaalisen asuntopolitiikan tarpeesta voidaan pitää nykyisen Vanhasen II hallituksen pitkäaikaisasunnottomuuden vähentämishjelmaa

Toimivatko vuokra-asuntomarkkinat ?

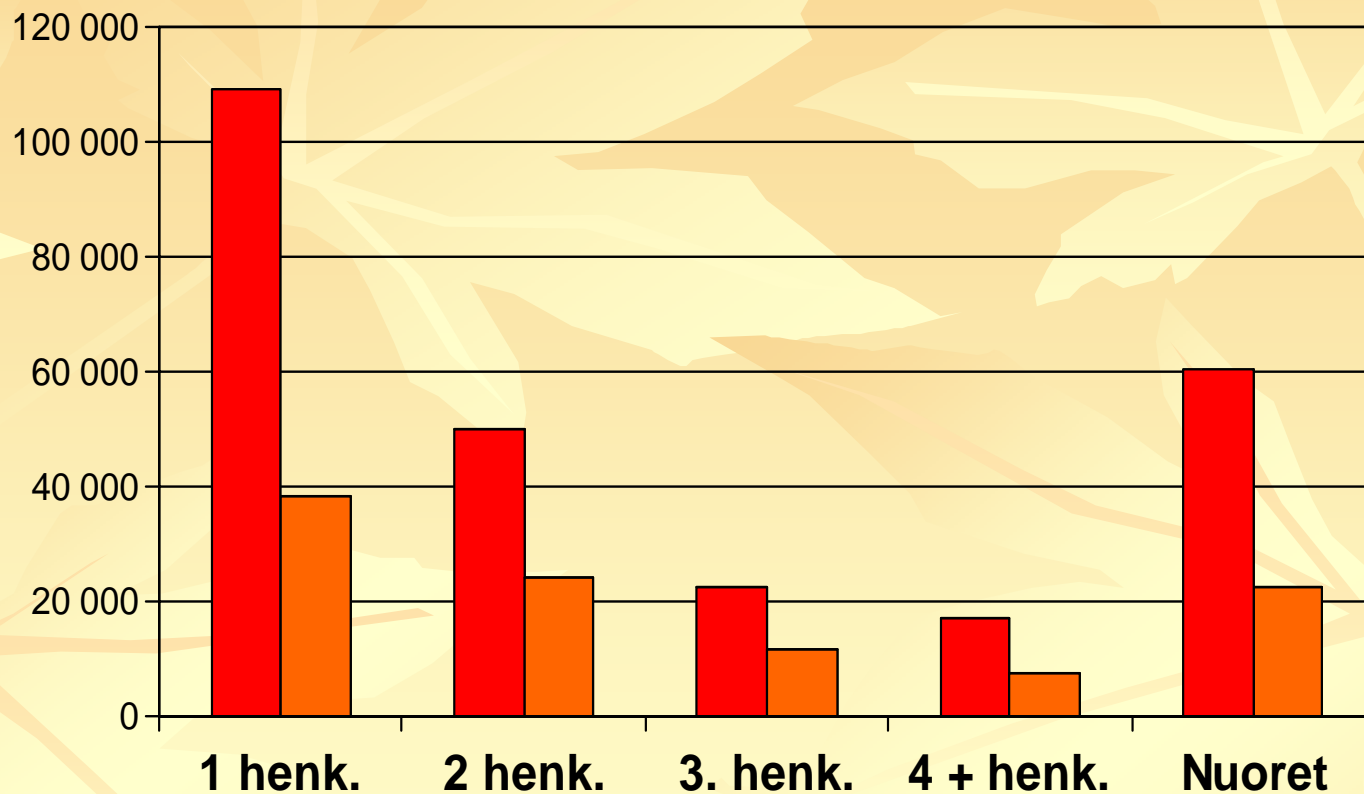
- Kysyntä ja tarjonta eivät kohta

Haettavana olleet arava- ja korkotukiasunnot ja asuntoa hakeneet 1990-2003

	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Haettavat as.	52200	62200	70700	79500	77700	76300	75000	76400	79700	77700	75100	78100	84100	88000
Hakijat	135700	138300	137800	151100	165800	185000	196000	204700	210100	211300	214900	212200	216900	196300

ARA-vuokra-asuntoa hakeneet ja asunnon saaneet vuonna 2003 koko maassa

	1 henk.	2 henk.	3. henk.	4 + henk.	Nuoret
■ Hakijat	109138	50029	22303	16846	60286
■ Asunnon saaneet	38409	23955	11465	7451	22579

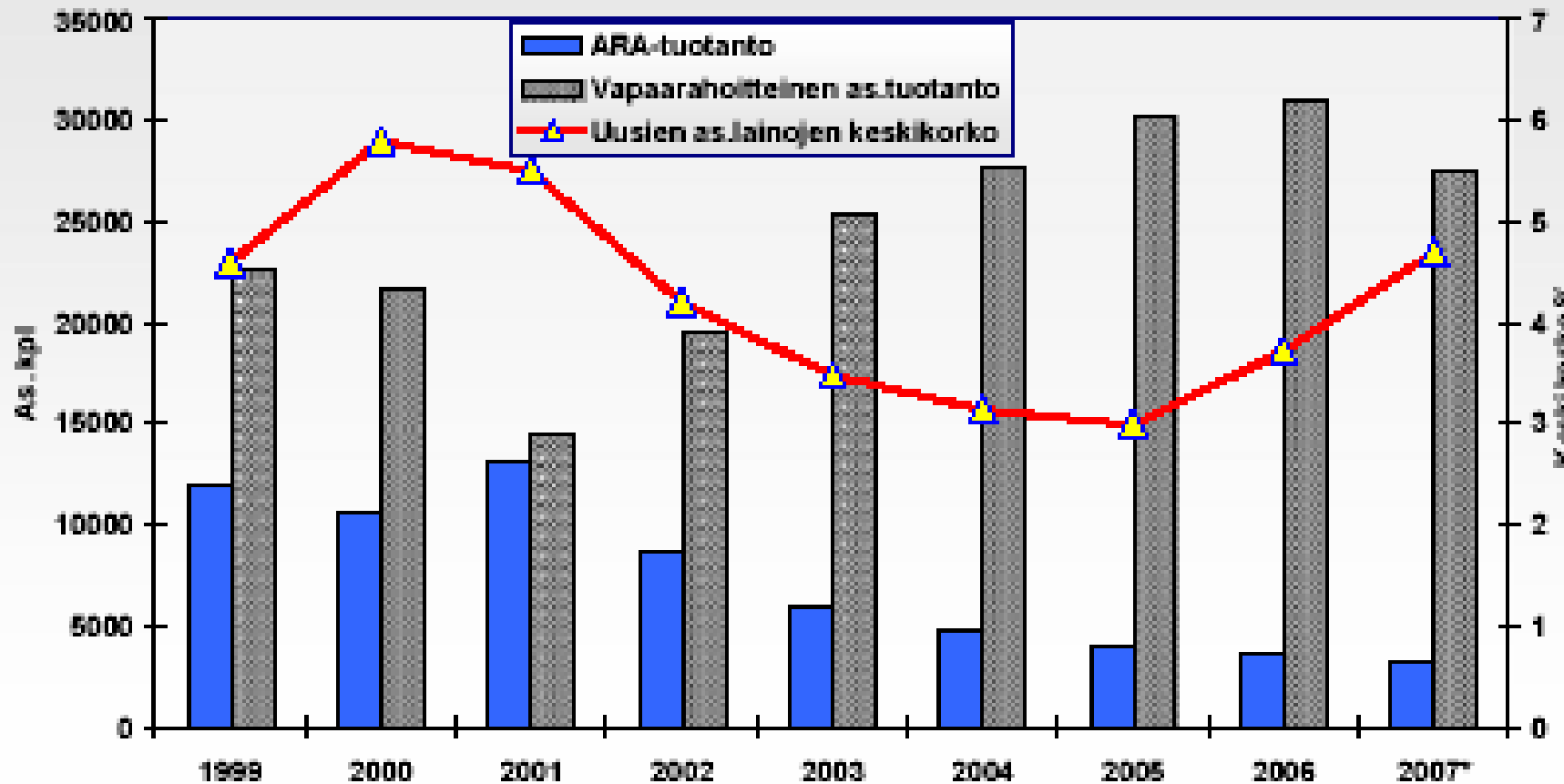
Voivatko kovan rahan vuokra-asuntomarkkinat poistaa kysynnän ja tarjonnan epätasapainon?

- Asunnon rakentamis- ja tonttikustannukset erityiskohteissa ovat yli 3 000 €/m²
- Ilman subventiota tämä johtaa vuokraan, mikä on noin 19 €/m²/kk
- Normaali palkansaajan maksukyky on noin 12 - 14 €/m²/kk
- Erityisryhmien maksukyky on vain noin 10 €/m²/kk
- Yksityinen pääoma ei voi tuottaa tällaista asuntoja, koska niille ei riitä kysyntää

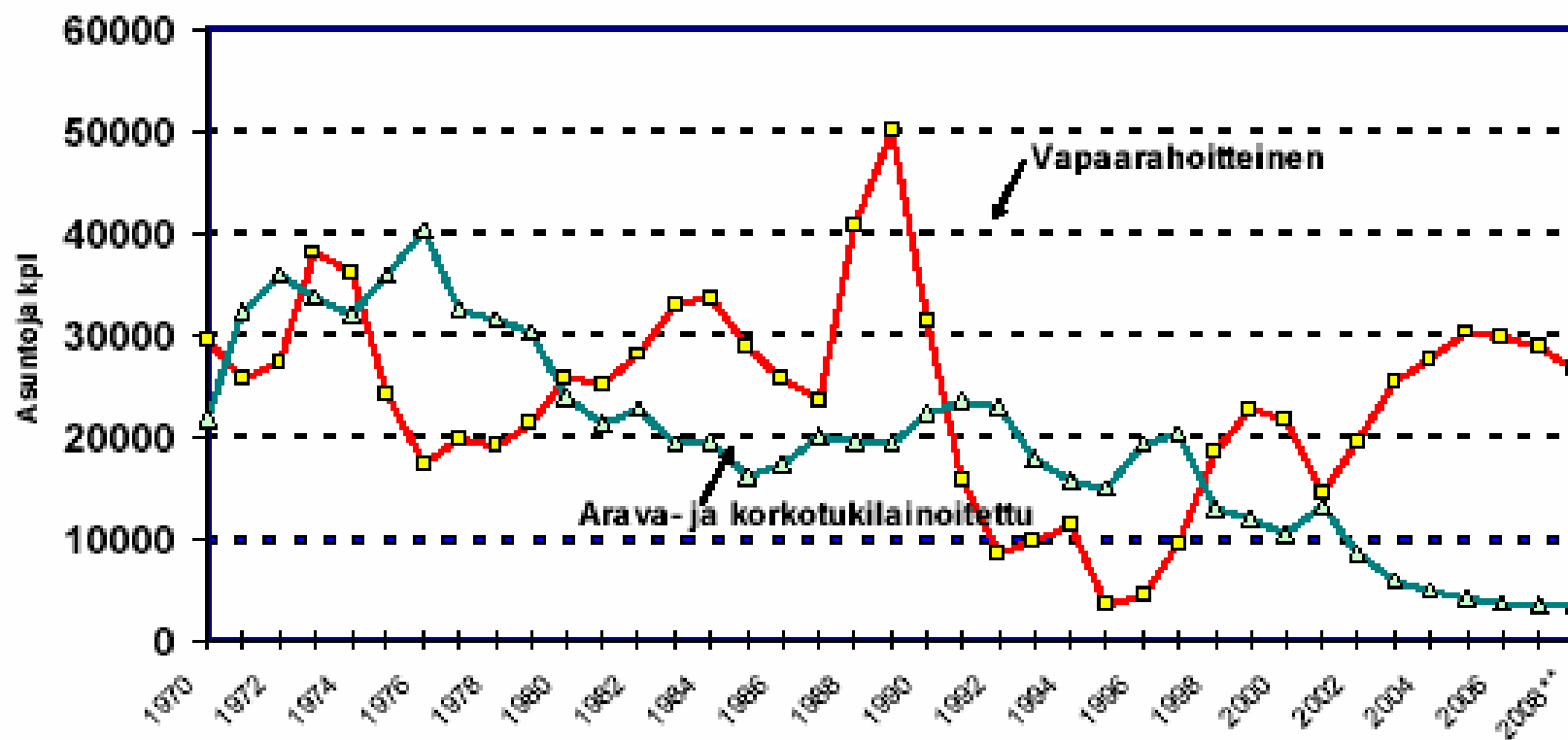
Kasvaako vuokra-asuntotuotanto ilman valtion tukea?

- Valtion tukemia vuokra-asuntoja on rakennettu parina viime vuonna vain noin **3 000** kpl/vuosi
- Parhaimpina vuosina niitä on rakennettu **20 000** kpl/vuosi

ARA-tuotannon ja vapaarahoitteisen asuntotuotannon aloitukset ja korkotalouksien uusien asuntolainojen keskiporko

ARA-asuntojen tuotanto ja vapaarahoitteinen asuntotuotanto

Lähde: Tilastokeskus, ARA, 2007-2008 arvioilta

- Lähitulevaisuudessa vuokra-asuntomarkkinat eivät helpotu, koska tuotantotekijöiden hinnat eivät alene (maan hinta, raaka-aineet, palkat, pääoma-kustannukset jne)
- Ilman julkista (valtion/kuntien) subventiota asuntoja ei rakenneta pienituloisille ja erityisryhmille
- Vaihtoehtona on erilaisten laitosten tai heikkokuntoisten asuntoloiden tuotanto
=> kallein ratkaisu

Yleishyödylliset palvelut ja yleishyödylliset taloudelliset palvelut sosiaalisen asumisen näkökulmasta

- EU aloitti palveludirektiivin valmistelun 2004
=> huoli, voidaanko Euroopassa ja Suomessa säilyttää
valtion tuki sosiaaliseen asumiseen
- Järjestöt (mm. CECODHAS ja FEANTSA) aloittivat
EU-tasoisena lobbauksena
=> pyrkimyksenä saada direktiiviin sellainen muotoilu,
mikä mahdollistaisi kansallisesti tärkeiden tukimuotojen
säilymisen
- Sosiaalinen asuminen saatiin sisällytettyä
palveludirektiiviin
- Kyseinen direktiivin kohta ei sinällään mahdollista valtion
tuen myöntämistä

- YM aloitti 2006 selvitystyön, täyttääkö Suomen ”aravajärjestelmä” valtion tuelle annettavat edellytykset
- Samalla täsmennettiin, kuinka perustamis-sopimuksen 86. 2 artiklan yleiseen taloudelliseen tarkoitukseen liittyvä palvelu (SGEI) ja julkisen palvelun velvoite ovat sovellettavissa Suomen ”aravajärjestelmään”
- Erityisesti tutkittiin, täyttääkö suomalainen tukijärjestelmä kaikki nk. Altmark-päätöksen neljä kriteeriä
- Selvityksen tuloksena todettiin, että Suomen järjestelmä täyttää EU:n perustamissopimuksen 87.1 artiklassa määritellyt valtiontuen edellytykset

Kuinka Suomi soveltaa EU-säädöksiä?

- Suomalainen hallintotapa on perustunut yksiselitteiseen lainsäädäntöön, jota sekä viranomaiset että kansalaiset noudattavat kuuliaisesti
- Me suhtaudumme samalla tavalla myös EU-säädöksiin
- EU:ssa ei ole selkeää perustuslakia ja sen pohjalta annettuja lakeja
- EU lainkäyttö perustuu erilaisiin sopimuksiin, direktiiveihin, tiedonantoihin ja muihin määräyksiin
- Koska laillisuuspohja ja toimivaltasuhteet eivät ole selkeitä, päätöksentekoprosessit eivät ole läpinäkyviä ja politiikan osuus korostuu
- Kansalaisten demokraattiset perusoikeudet eivät ole selkeät

- Arvioitaessa kansallista palvelujen tuotantoa ja niiden rahoitusta lähtökohtana oltava sekä yksilön että kansallinen etu
=> juridinen tarkastelu ei yksin riitä
- Jos on nähtävissä, että joillekin rajatuille ihmisryhmille tai alueellisesti ei voida tuottaa suomalaisen lainsäädännön ja palvelukulttuurin mukaisia palveluita ilman valtion tukea, tulee meidän käyttää EU-säädösten mukaisia mahdollisuuksia

- Meidän on määriteltävä kansallisista tarpeista lähtien ne alueet, mitkä katsomme yhteiskunnallisesti niin tärkeiksi, että näille toiminnoille voidaan antaa tarvittava valtiontuki
- Määrittelemällä kansalliset tavoitteet ja perustelemalla ne EU-protokollan mukaisesti:
 - => vähennämme tarpeetonta byrokratiaa ja näennäismarkkinoiden pyörittämistä
 - => voimme taata kaikkien ihmisten palvelut tasapuolisesti koko maassa

- Suomi antaa tämän vuoden loppuun mennessä komissiolle raportit valtion tuista eri hallintosektoreilla
- Tällöin meillä on oltava selvä kuva siitä, kuinka EU-säädöksiä on tarkoitus soveltaa Suomessa vastaisuudessa
- Tässä työssä kannattaa noudattaa erästä EU:n perusperiaatetta – valmistelun läpinäkyvyyttä => kansalaisjärjestöt otetaan mukaan raporttien valmisteluun
- Kansalaisjärjestöillä on suora ja läheinen kosketus ihmisten arkeen